

Kalfa ile Kerem

Kerem Eksen'in *Ölümden Uzak Bir Yer* romanı, Attila İlhan Roman Ödülü'nü kazandı. 'Kalfa'mız Süreyya Berfe'nin *Yavaş Yavaş Bilemiyorum*'u da aynı ödülün şiir kazananı oldu

Süreyya Berfe'yi niye okuduğum belli, zira kendisi 'kalfaların piri', yani 'pirimiz' diye okuyorum. Bu kadını elverir. Yoksa meslek icabı filan da demem gerekir ki, hiç olmaz, okur olmak varken meslek icabı da neymiş, hem şairlik meslek mi Alla'sen? Kerem Eksen'i niye okuduğum önemli. Önemi şundan, pek çok öykü ve roman okuyorum okumasına, bazen

bir eleştiriden, bazen adını bildiğimden, bazen de Eksen'in ilk okuduğum romanı *Uyku Krallığı*'nda olduğu gibi, kitabı karıştırıp göz attıktan sonra, kısacası hepimiz gibi, okuyorum.

Neler mi dikkatimi çekmişti *Uyku Krallığı*'ni karıştırırken... Bir defa bölüm başlıklar, ki bazıları birer cümleydi; iki, şiire değgin başlıklar vardı; üç, şair adları, şiirler vardı metinde; dört, sevdiğim tarihçi Cemal Kafadar'ın adı geçiyordu... Okumam için yeterince neden vardı, roman kişileri arasında şairler de olması cabasıydı.

Bunları görünce yalnızca şiirle ilişkili romanlar, öyküler okuduğumu düşünmenizi istemem. Zira 'klişe tadı' veren 'şirsel öykü' tanım-sızlığı türünden güzelliklere yakın olduğumu düşünmenizi hiç istemem. Kerem Eksen de şiirle, şairlerle bu denli hemhal olmuş romanında hiç de öyle 'şiir kadar duygulu' şeyler anlatmamış, dahası aklıma gençliğimi, çıkardığımız şiir dergilerini, tartışmalarını getirmekle birlikte, 'ortam'a yakın olmayan okurda da oradaymış duygusunu kuvvetle uyandıracak izlenimi vermişti. Kendi anılarını bir başkası kaleme almış gibi, fakat şaşırtıcı değil, aksine bildik şeylerin başka bir anlatıda nasıl merak uyandırıcı bir hale dönüştüğünü okur, görür gibi.

Ölümün doğallığı ve ailede ölmek

Ölümden Uzak Bir Yer'i okurken artık Kerem Eksen'i okumuş olmanın huzurunu duyuyor muydum, pek emin değilim. Her ne kadar ondan 'uzak bir yer'i tarif etse de adında ölüm vardı. Hayatla birlikte ölümün doğallığını da 'sarsıcı' biçimde dile getiren bir roman okumakla kalmadım, 'ailede ölmek' kavramının neredeyse 'evden eve geçen ölüm' gibi, sınır tanımayan ölümler içinde ilk sırayı hiç bırakmadığını da anladım.

Uyku Krallığı'ndaki şiirsel durumlara da zaman zaman gönderme yaptığı *Ölümden Uzak Bir Yer*, olağanı harikulade biçimde hatırlatmasıyla da müthiş bir kitap. Hepimiz aynı gemide değiliz ama hepimiz aynı evdeyiz hissiyle de okutuyor kendini. Özellikle baba-oğul ilişkisindeki kırılmalar, dayatmalar ve kabullerle ilerleyen zamanın hikayelerini (daha çok da gerçeklerini) ekleyerek.

Kitap (*Ölümden Uzak Bir Yer*), Attila İlhan Roman Ödülü'nü kazandı, 'Kalfa'mız Berfe'nin *Yavaş Yavaş Bilemiyorum*'u da aynı ödülün şiir kazananı oldu. Berfe'nin ilk şiir mekanı 'Kasaba'ydi, çalışırken 'Hayat ile Şiir'i buldu, orada durdu mu sanıyorsunuz, nasıl olsa bulmuş işt, şiirin anlamı hayat, hayatın şiir deyip, şiirin amacının da bu olduğunu düşünebilirsiniz.

Şair dediğiniz kişi huzurlu biri olsa olabilir de, bir, değil, iki, o şair Süreyya Berfe'ye hiç değil... Hem niye olsun? Şair de huzurlu olursa kim rahatsızımızı kaçıracağız? Berfe gibi bazı şairlerin huzursuzluğu, daha çok şiire rahat vermemek, sözcükleri uyutmamak ve daha bunun gibi...

Sonra Berfe'yi 'oturduğum yerden geziyorum' dercesine *Yavaş Yavaş Bilemiyorum* dediği yerde bulduk ve gördük ki aslında 'Şiir Çalışmaları' dediği, uzun uzun anlatmak, zaman zaman dert anlatmaktansa,

'alayana' kısacık söyleyip geçemişti! Onu okurken, özellikle 2001'deki *Nabiga*'dan beri, belki de şairin varlık nedeni, yeni gelene yol göstermek, yordam öğretmektir diye düşünüyorum. Bunu 'bilge'ler yapar, eh şiirin de kimi şairleri zamanla 'bilge' yapmadığını kim söyleyebilir?

Gözün söze bağışladığı bir hal olarak şiir

Rebetiko da yazıyor, 'Şiir Çalışmaları'nı da sürdürüyor, anlıyoruz ki onda şiir çalışmak; sözcüklerle doğayı buluşturmak, hayvanları dile kavuşturmak ve anlamayı kolaylaştırıcı bir yol açmak. En önemlisi de paylaşmak, ki sanıyorum Şiir Çalışmaları uzun yıllardır yeni bir haiku biçimi olarak varlığını sürdürüyorsa, kitabının adı gibi *yavaş yavaş...* Bu, Berfe'nin şiiri paylaşmaya kurulu yeni bir alan olarak düşünmesindedir. Yeni olan yazmaktan çok, gördüğümüzü paylaşmaktır kimi zaman.

Gözün söze bağışladığı bir hal olarak şiir, Berfe'nin sulu boya resimleri gibi dağılıyor kağıdın, zamanın, anıların ve boşluğun üzerinde. Paylaşma, doğayla, hayvanla, sözle, insanla görsel bir buluşmaya dönüşmekle kalmıyor, bir nefes olarak can buluyor. Daha fazla niye uzatayım, şunları okumak dururken ondan: "Sabaha doğru/bahar yağmuru.../Şiir bazen görülebilir", "Daha bir şey görmedim/yeni geldim diyorsun.../ Dünya da böyledir", "Asıl ayrılırken/hoş geldin" denir, "Şimdi anladım bahar gelmiş/bilmediğim bir yoldan gitmişim eve".

Ölümden Uzak Bir Yer / Kerem Eksen / Yapı Kredi Yayınları / Roman / 144 Sayfa

Yavaş Yavaş Bilemiyorum / Süreyya Berfe / Yapı Kredi Yayınları / Şiir / 72 Sayfa

YAZ KÖŞESİ

HAYDAR ERGÜLEN

haydar@yakitap.com.tr

